

Intervju s poslancem tov. Vidalijem o namenih nove vlade glede Trsta

Poslanca tovarša Vidalija, ki se je te dni vrnil iz Rima, kjer je v poslanski zbornici prisostvoval diskusiji o zaupnici novi vladi, smo vprašali kakšen je njegov vtis o vladi predsednika Segnija, s posebnim ozirom na tržaške probleme. Naš poslanec nam je dal naslednje izjavo:

Fanfani je v svojem programskem govoru svedčano obljubil ustanovitev dežele Furlanija-Juljska krajina s posebnim statutom. V odgovoru na razne intervencije je zagotovil, da bo do povečalo vladno pomoč za Tržaško ozemlje. Segni pa ni, ne v svojem govoru, ne v odgovoru spregovoril niti besede o deželi in Trstu. Ne verjamem, da je to pripisati pozabljenosti. Zgleda, da je to koncesija Krščanske demokracije liberalcem, monarhistom in fašistom, ki so, kot je zna-

- ◆ Fanfani je svečane obljube o katerih Segni molči
- ◆ Glede IRI nič konkretnega za tržaška podjetja

no, dali svojo podporo tej vladi. V poslanski zbornici sta bila predložena dva zakonska osnutka za ustanovitev nove dežele; prvi je naš, drugega pa so predložili tovarši socialisti. Obstojata tudi neke vrste osnutek — neuraden — rimske birokracije, ki je povzročil celo vrsto protestov in val ogorčenja v vseh političnih krogih.

Z naše strani smo že zahtevali nujni postopek za diskusijo o osnutku. Pisali bomo tudi predsedniku pristojne komisije naj vpiše v dnevni red zasedanja razpravo o našem osnutku.

Toda važna je, po mojem mnenju množična akcija, ki mora podpreti to zahtevo, ker se bo drugače vprašanje dežele zavleklo v nedogled.

Kaj pa glede velikega problema IRI, kakšni so po tvojem mnenju izglezi?

Sveda, tudi o IRI ni bilo nič konkretnega. Ne vem niti če misli nova vlada sploh držati obljubo prejšnje, ki je izjavila, da bo predložila parlamentu v diskusijo štiriletni načrt za investicije v korist državne industrije. Načrt je bil pripravljen, predložiti bi ga moral bivši minister Lami-Starnuti koncem januarja, toda zaradi krize mu to ni bilo mogoče.

Predsednik Segni je omenil samo zgradbo siderskih naprav na jugu. Znano mi je, da ni v štiriletnem načrtu predvideno skoro nič za Trst. Zato smatram, da ima industrija IRI v Trstu revne perspektive. Upam da bodo, delavska akcija, ki je v teku, aktivni sindikalni poseg in delegacija predstavnikov občine, pokrajine in Trgovinske zbornice, ki bo šla v Rim, obroditi pozitivne rezultate.

Potrebno je slediti vzgledu delavcev železarne I.L.V.A. in se združiti iznad političnih mišljenj in sindikalnih pripadnosti.

Kakšno je tvoje mnenje o vprašanju volitev za senat na našem področju?

Kar se tiče izvolitve senatorjev sem tudi jaz presenečen in ne vem si razlagati molka o tem vprašanju. Smo že v marcu in zato je malo verjetno, da bo do senatne volitve lahko to pomlad. Predložil sem zakonik osnutek in v začetku sedanjega zakonodajnega doba, pred kratkim sem ga

predložil poslanski zbornici; interveniral bom tudi pri predsedniku komisije, ki mora osnutek proučiti in ga prosil naj to stori čimprej.

Še eno vprašanje. Kako stoji stvar glede dolgoletnega problema nameščencev bivše ZVU?

Problem nameščencev bivše ZVU je že dozorel za rešitev. Komisije, ki so bile vprašane za mnenje so se sestale in tudi dale svoje mnenje. Mislim, da je bilo rešeno tudi vprašanje pristojnosti prve ali druge komisije in da je pristojna prva. Govoril sem s poslancem Colitto, ki je pred-

ložil osnutek, katerega podpirajo komunisti, socialisti ter še drugi in vsi hočemo da se stvar čimprej reši. Govoril sem tudi z več nameščenci bivše ZVU in vztrajal, da mora priti do sporazuma glede osnovnih zahtev. Naletel sem na razumevanje. Mnenja sem, da bo z večjim kontaktom med zagovorniki enega ali drugega načrta lahko priložnost za rešitve tega vprašanja in vlada bo morala dati zadoščenje tej za služni kategoriji. Potrditi se moramo, da bo vprašanje rešeno v zakonodajnem forumu pred poletnimi počitnicami.

V NEDELJO 8. MARCA ob 10.30
v kinu ARCOBALENO
(ul. S. Francesco)

bo Zveza demokratičnih žena Trsta
proslavila

Mednarodni dan žena

Govorila bo
posl. Marisa Cinciari Rodano
predsednica Zveze italijanskih žena

Za vodstvo Zveze demokratičnih žena Trsta bosta prinesli pozdrave

Vittoria Luches in Vera Žužek

Predsedovala bo
Jole Defferri

VABLJENO VSE PREBIVALSTVO

Trst že danes občuti pogubne posledice uvedbe Skupnega evropskega tržišča

- Nedeljska deželna konferenca o problemu SET
- Glavno poročilo je imel tov. Sema
- Intervencije predstavnikov z Goriške in Furlanije

V nedeljo je bilo v našem mestu zborovanje, ki ga je organiziral deželni komite naše partije. Glavna tema je bilo Skupno evropsko tržišče in posledice njegove uvedbe za naše področje, Goriško in Furlanijo. Iz poročila tov. Sema, ki so ga izpopolnili s svojimi intervencijami tovarši Simsi, Lizzero, poslanec Franco, Calabria, Muslin in Canciani ter zaključki tov. Pellegrinija, so prišli jasno do izraza ugotovitve poslance Vidalija, ki je predsedoval zborovanju in sicer, da bi bilo naše področje, smatrano kot postransko tudi iz zemljepisnega vidika, najbolj prizadeto z uvedbo SET, kot orodje monopolov, ki boče odpraviti vse kar je postransko.

V svojem poročilu je tov. Sema poudaril, da žrtvuje SET dejansko vse italijansko gospodarstvo tujim monopolom, se posebno nemškim, zadaja težke udarce že itak zaostalemu kmetijstvu in industriji ter znostruje je nesorazmerje med več in manj razvitimi državami, kot je Italija.

Kar se tiče kmetijstva je celo Fanfani napovedal izselitev najmanj štiri milijone kmetov. Glede državne industrije je dovolj če pogledamo program za IRI, ki predvideva zastoj razvoja v tem sektorju. Vsa večji razvoj bi namreč škodoval velikim monopolom, kot so Fiat, Falck in drugi. Glede zasebne industrije, malih in srednjih podjetij ter obrtništva pa so dokaj značilne izjave ing. De Rossija, izvedenca Confindustrie, „Če so iniciativnost, fantazija in sposobnost malih proizvajalcev lahko do sedaj nadomestile pomankljivosti, se bodo te možnosti za razširitev področja akcije (t. j. z uvedbo SET) znatno zmanjšale. V Italiji je namreč preveč industrijskih podjetij.“ Gornje besede so pač dovolj jasne.

V našem mestu in v deželni meri bi bile posledice še resnejše. Nahajamo se v obmejnem kraju, ki mora še danes nositi posledice vojne. Večja industrijska podjetja so v sklopu IRI, ki bi morala imeti sicer poglavitno vlogo, v resnici pa pripadajo sektorju, ki bo najbolj prizadet z uvedbo SET. Gre za kompleks podjetij izven območja monopolov, ki jih oz-

načujeta tehnična zaostanost in nizka raven proizvodnje. To je konkreten primer naših ladjedelnic, železarne ILVA in tovarne SAFOG v Gorici. Zato ni samo slučajno — kot je ugotovil tov. Calabria v svoji intervenciji — da so v štiriletnem načrtu IRI prezrli tržaška podjetja, da je bila ladjedelnica Sv. Roka še črtana iz seznama ladjedelnic, ki gradijo ladje in da grozi železarni ILVA v Trstu in tovarni SAFOG v Gorici demobilizacija, medtem ko so ladjedelnice v Trstu in Trzinu brez naročil.

Zaskrbljenost Trgovinske zbornice

Toda slika ni še popolna. V zadnjem času smo bili priča množičnim odpustom v deželi, od tovarne bombaza v Portofenu do papirnice v Tolmezu in Ovaru, od rajbških rudnikov do ladjedelnice Giuliano, Felzezy, podjetja SAICI v Torviscosa, SALDA in drugih malih in srednjih podjetij v Trstu in Vidmu, medtem ko so druga popolnoma izginita.

Celo Trgovinska zbornica je v neki brošuri, ki govori o SET, omenila „zaskrbljenost kar se tiče posledic, ki bi lahko nastale v industrijskem sektorju,

prav posebno v mali in srednji industriji.

Kar se tiče pristaniškega prometa, ki je eden od poglavitnih virov tržaškega gospodarstva — ugotavlja poročilo in intervencija tov. Muslina — da občuti naše pristanišče že danes usodne posledice SET. Že danes je pristanišče v krizi in pristaniški promet pada z vsakim mesecem. SET predvideva ugodnosti za Hamburg, ki je tekmeec Trsta, kar postavlja našo luko v podrejen položaj. Poleg tega imamo politiko razdelitve Evrope v dva nasprotna bloka, kar je podlaga za SET in zunanjo politiko. Fanfani je ter danes Segnija vlade, ki gotovo ne pomaga razvoju trgovine s tradicionalnim zalozjem Trsta, s Srednjim in Daljnim vzhodom, izven območja SET.

Kdor pozna Trst se dobro zaveda, da je skupno z ladjedelniško industrijo in pristaniščem prizadeto vse tržaško gospodarstvo (mala in srednja industrija, obrtništvo, trgovina na drobno itd.). Zato bo težko v Trstu koga prepričati, da je SET učinkovito sredstvo za ozdravitev našega gospodarstva.

Propadanje kmetijstva

O posledicah SET za kmetijstvo in izseljevanje so na zborovanju govorili tovarši iz Vidma, ki so dali naravnost porazne podatke o propadanju malih posestev. Iz podatkov, ki jih je objavila KD izhaja, da se bo moralo izseliti najmanj stotisoč furlanskih kmetov. Kar se tiče izseljencev v Francijo so postale razmere nemogoče odkar je bila razvednotena francoska valuta. V Franciji je

brezposelnost vedno večja in izseljevanje ne preostaja denarja za vzdrževanje družine v domovini.

V svojih zaključkih je tov. Pellegrini podčrtal, da so si komunisti na tem zborovanju ustvarili še jasnejšo sliko o posledicah SET in še večjo zavest o pravilnosti stališča, ki ga je zavzela KPI do Skupnega evropskega tržišča. Komunisti se zavedajo, da je potrebna odločna in širša borba za ukinitve SET z udeležbo vseh, ki jim je pri sreč hodočnost naše dežele, za novo vlado, ki bo tolmačila

zahteve ljudskih množic in izvajala določbe ustave.

Tržaški in komunisti iz vse dežele so se obvezali, da bodo okrepili akcijo za gospodarsko obnovo, proti SET, ki prinaša propast in uničenje. Obvezali so se, da bodo — spriči črnih perspektiv, ki jih daje vlada predsednika Segnija — razvili široko borbo za doseg deželne avtonomije, kar bo pomenilo zmago demokratičnih sil, proti korumpirani, privilegijem in spletkam velenopolu, sovražnika avtonomije in naše gospodarske obnove.

II. vsedržavna konferenca mladih komunistk v Rimu

Druge vsedržavne konference mladih komunistk, ki je bila 28. februarja in 1. marca v Rimu, se je udeležila tudi delegacija tržaških mladih komunistk, ki so jo sestavljale tovaršice Giulia Nicolini, Giorgia Blasovich, Ada Daneu in Liliana Spagnul. Na konferenci je bil prisoten generalni sekretar naše partije tov. Palmiro Togliatti. Tema konference, katere se je udeležilo 310 predstavnic iz vseh italijanskih pokrajin, je bila: „Nova enotnost, nova ljudska večina, za hodočnost naše dežele, za novo vlado, ki bo tolmačila

borbah za rešitev vprašanj, ki zanimajo novo pokolenje. Tržaška delegacija je po poročilu tovaršice Giglie Tedesco obogatila s svojo intervencijo vsebino diskusije, ker je seznanila udeležence s težkim gospodarskim stanjem našega mesta. V diskusiji so udeležence konference posvetile še posebno pozornost vprašanju strokovne izobrazbe deklet, ki ga je obsežno obravnavala tudi naša delegacija. Dekleta se večinoma usmerjajo k težajem za stroje, krojenje, gospodinstvo, ki so postali za dekleta že skoro tradicionalni. Dekleta namreč mislijo, da bodo tako lažje našle zaposlitev in se izognile brezposelnosti, ki je postala resen pojav tudi v vrstah mlade ženske delovne sile. V našem mestu, ki je smatrano kot industrijsko središče inamo precej

visoko število deklet zaposlenih v javnih uradih, medtem ko je le malo ženskega osehja v industrijskem sektorju. Slednji namreč ne nudi nobenih perspektiv razvoja in vzroki so vsem dobro znani. V raznih intervencijah so udeležence z velikim zadoščenjem ugotovljale naraščajočo razredno zavest deklet, ki delajo v proizvodnji. Dekleta so se namreč še posebno odlikovala v zadnjih borbah po svoji borbenosti ob strani delavskega razreda.

Tržaške delegatke so si pridobile na tej važni konferenci dragocene izkušnje, ki bodo služile kot vzpodbuda za njihovo delovanje med tržaškimi dekletmi za večji razvoj potrebne razredne zavesti, da bodo stopila skupi tržaška dekleta v borbo skupno z delovnim razredom Trsta.

Nekaj ugotovitev glede konkretiziranja zakonskega osnutka za pravno priznanje slovenske šole

Primorski dnevnik od 20. februarja je objavil nekaj kritičnih pripomb „sindikalista“ na zakonski osnutek za ureditev slovenske šole, ki ga je pred kratkim predložil poslanec Vidalij skupno z drugimi parlamentarci. Omenjeni osnutek je „Delo“ objavilo 20. februarja. Gre za ugotovitve glede izbire poti za konkretiziranje osnutka, kot tudi glede vsebine. Če bi se hoteli bralci „Primorskega“ usmeriti o problemih, ki se tičejo slovenskega šolstva, bi na podlagi objavljenega komentarja lahko prišli do kakega zaključka, ki bi ne bil povsem v skladu s stvarnostjo.

Omenjeni zakonski osnutek je sad skrbne in podrobne proučitve zahtev in mnenj, ki so prišla z raznih strani in z različnimi nameni. Osnutek je bil sestavljen na podlagi desetletnih izkušenj iz političnega in profesionalnega življenja. Ne bomo zašli v podrobno opisovanje razvoja tega problema, ki se vključuje v širše in splošne probleme, ne bomo se sklicevali na številna proučevanja, članke in dokumentacije in številne intervencije pri zakonodajnih, političnih in upravnih forumih. Naj omenimo le, da je bil osnutek sestavljen s sodelovanjem še drugih skupin in sindikata slovenskih šolnikov. Prišlo je do stikov in izčrpnih pogovorov s predstavniki sindikata slovenskih šolnikov in predstavniki raznih tendenc. Po predhodni sestavi osnutka in posameznih členov je prišlo do odkritosrčne diskusije z zagovorniki različnih mnenj, sprejete so bile razne formulacije in tudi popravki.

Zgleda, da se „sindikalisti“, ki je napisal komentar ni dovolj poglobil v proučitev osnutka, katerega kritizira v nekaterih točkah. Njegove ugotovitve se namreč sklicujejo pretežno prav na tiste člene, ki govorijo o jamstvih za poznavanje slovensčine s strani vodilnega in učnega osebja, ki so podlaga didaktične in pedagoške učinkovitosti. Več členov namreč izrecno določa, da mora učno osebje, od višjih stopenj pa do učitelja osnovne šole popolnoma obvladati slovenščino. Zgleda pa, da je pisec komentarja to prezel.

Nekatera prehodna vprašanja ki so sicer znatne važnosti za določene skupine ali kategorije in so predmet ekonomskega značaja, ne spadajo v okvir splošnega zakona. Za taka vprašanja je pristojna uprava, pod-

rejena pa so konceptijam, ki jih uvede zakonodajalec. Znano je, da sledi vsakemu zakonu še cela vrsta pomožnih zakonov in oredij.

Mnenja smo, da ako ne bodo uvedli zakonodajalec, znano je, da sledi vsakemu zakonu še cela vrsta pomožnih zakonov in oredij. Ne smemo pozabiti, da imajo vprašanja javne vzgoje nujno tudi socialno, človeško in politično plat. Razmere javnih šolskih ustanov zanimajo učence in vzgojitelje, toda istotako neposredno vse prebivalstvo ter so odraz vsake doverjenosti in politike vlade. Državne šole so torej živi in zelo občutljivi organi in zahtevajo zanimanje, skrbno budnost in neprestano paznjo vseh državljanov. Nihče naj si ne domislija, da bo dosegel na tem področju prek se tako popolne zakonodaje, dokončno in brezhibno ureditev. Brez ljudskega zanimanja in budnosti, nobena šola ne more dobro uspeti.

Prihodnja številka „DELA“ izide v petek 20. marca.

1. maj nova etapa v kampanji rekrutacije

- Apel federalnega komiteja vsem tovarišem

Na sestankih 21. in 28. februarja sta federalni komiteji in federalna kontrolna komisija obširno razpravljala o organizacijskih vprašanjih in delovanju naše federacije. Na poročilo, ki ga je imel tov. Davide Pescatori, se je razvila diskusija s številnimi intervencijami. Na zadnjem sestanku je bil prisoten tudi tov. Giacomo Pellegrini, deželni sekretar naše partije.

Glavna točka poročila in intervencij je bilo vprašanje nadalje utrditve in razširitve federacije, prek trajne kampanje pridobivanja novih članov.

Vodilna organa naše federacije sta v zaključku odobrila naslednji apel tovarišem:

Federalni komitej in federalna kontrolna komisija Avtonomne tržaške federacije KPI z zadoščenjem ugotovljata uspehe, ki jih je dosegla federacija v kampanji obnavljanja izkaznic za leto 1959 in v kampanji pridobi-

vanja novih članov. Toplo apelirata na vse sekcije in celice ter vse člane, naj še ojačajo akcijo za pridobivanje novih članov. Prvi maj — tradicionalni praznik in dan borbe delovnih razredov — naj bo nova etapa za doseg cilja tržaških komunistov; da bo postala naša federacija organizacija, ki bo vedno bolj odgovarjala značilnostim množične partije kot je KPI.

Naprejte tovarši, za vpis ti-soč novih članov!

Predstavniki Nove DZ pri županu

V ponedeljek sta imela sindikalna voditelja Nove DZ CGIL Bonomo Tominec in Albino Gerli daljši razgovor s tržaškim županom. Razpravljali so o raznih gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo delovno ljudstvo in vse tržaško prebivalstvo. Sindikalista sta urgirala ustanovitev posebne komisije, ki bi morala proučiti razmere tržaške industrije in pomorstva ter nato poročati vladnim oblastem.

Župan Franzl je zagotovil ustanovitev komisije ter povedal, da je že interveniral pri vodstvih raznih industrijskih kompleksov. Sporočil je nadalje da se sestavlja komisija, ki bo šla v Rim, kjer bo obrazložila pristojnim ministrstvom nujne potrebe tržaškega gospodarstva.

Konferenca o načrtu Rapackega

Na pobudo Centra za kulturne stike s deželami ljudske demokracije bo danes, v petek, 6. marca ob 20. uri javna konferenca, na kateri bo govoril poslanec Mario Roffi o temi: Načrt Rapackega za mirno področje v Evropi.

Pozdrav partije tržaškim ženam za 8. marec

Avtonomna tržaška federacija KPI pošilja vsem tržaškim ženam prirčno voščilo za uspeh v obrambi njihovih pravic kot delavk, gospodinj in državljanek, ki so jim pri sreč hodočnost in blaginji njihovih družin in našega mesta.

Tržaški komunisti se obvezujejo, da bodo vedno bolj krepili borbo v obrambo miru, socialne pravičnosti, dela in demokracije ter želijo, da bi dale slovenske in italijanske žene našega mesta vedno bolj enoten in uspešen doprinos k borbam za rešitev ter razvoj industrije in pristanišča in za vlado, ki bo zagotovila tržaškim ženam zaščito njihovih pravic v okviru dela, družine in družbe.

AVTONOMNA TRŽAŠKA FEDERACIJA KPI

POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Živel 8. marec
mednarodni
praznik žena!Komunistke na čelu borbe
proti krivičnemu zakonu
za odkup ljudskih stanovanj

Zadnje zakonske odredbe glede odkupa ljudskih stanovanj so vzbudile med zainteresiranimi družinami dokaj živo diskusijo in celo vrsto zaskrbljujočih vprašanj. Posebno za žene se je postavilo vprašanje, kako obdržati stanovanje do katerega je prišla družina za ceno velikih finančnih žrtv, prošelj in čakanja. Prizadete gospodinjice so se začele naprej spraševati, kaj bi se dalo ukreniti, da si ohranijo težko pridobljeno stanovanje.

Komunistke so prve stopile v akcijo in začele objasnjevati ženam to vprašanje. Aktivnost je bila namreč za komunistke vedno ena izmed značilnosti, ki jih odlikuje. Žene komunistke nismo navajene gledati na stvari fatalistično in jih sprejeti ne da bi jih proučile; to ni v naši mentaliteti.

Zato smatramo, da je treba za vprašanje ljudskih stanovanj, ki so bila zgrajena z državnimi sredstvi — torej z denarjem

vseh državljanov — uporabiti povsem drugačne kriterije, kot jih uporabljajo zasebna gradbena podjetja. Saj so bila vendar v povojni dobi zgrajena ljudska stanovanja, za katera se je določilo nizko najemnino prav v cilju, da se ublaži težko stanovanjsko krizo.

Toda če se bo v primeru odkupa ljudskih stanovanj izvajal zakon tako kot je bil odoben, ne bo država nikakor zaščitila koristi stanovalcev. In ne samo to. S takim zakonom bo celo indirektno podprla spekulativne namene zasebnih podjetij, ki dejansko diktirajo zakone na področju stanovanjskih gradenj.

Vsem je namreč znano, da je povsod precej novih stanovanj, ki so še vedno prazna, ker je najemnina previsoka in nedostopna prav tistim kategorijam, ki jih stanovanjska kriza najbolj prizadene. Toda kljub temu ni nobenega znamenja, da bi se najemnine znižale.

V takih pogojih je torej Fanfanijeva vlada sprejela ne-popularne ukrepe, ki postavljajo stanovalce ljudskih stanovanj pred izbiro: ali kupiti stanovanje pod pogoji, ki jih diktira vlada, ali pa se odpovedati stanovanju, ker ga bodo kupili drugi.

Pogoji za odkup so v resnici zelo težki in veliko število družin si ne more napraviti takega finančnega bremena. Zato je danes tisoče družin v nevarnosti, da ostane brez stanovanja. Kako naj dobijo družine drugo stanovanje v zameno za

svoje, ki bi ga morale prepustiti če ga ne kupijo, ko pa je v tem trenutku tisoč prosej, ki čakajo na rešitev?

Ni izključeno, da je vlada prav s tem računala in zato je izdala tak zakon, ki dejansko sili najemnika na odkup. Raje kot bi izgubil stanovanje — tako je računala vlada — bo najemnik sprejel vsak pogoj.

Toda pokojna Fanfanijeva vlada je napravila račune brez krčmarja — kot pravi pregovor. Spriču preteče nevarnosti se je ustvarila med prizadetimi stanovalci ljudskih hiš konkretna solidarnost, ki se je izrazila s splošnim protestom in zahtevu po boljših pogojih tako, da bo odkup stanovanja res nepriljen.

V tej akciji solidarnosti so dale svoj veljaven doprinos komunistke. Stopile so v stik z drugimi ženami, razpravljale so z njimi in jim objasnile kako stoji stvar. Bodrile so jih ter prepričale, da se še lahko prepreči uveljavitev krivičnega ukrepa, če se bodo vse žene združile. Komunistke so ženam pojasnile predloge in stališče naše partije ter drugih ustanov za spremembo omenjenega zakona.

Upamo, da bo zakon čimprej popravljen tako, da bo res odgovarjal dejanskemu položaju in da bo vlada — spriču skupne akcije — končno razumela, da je treba pri sestavljanju takih zakonov upoštevati predvsem ekonomski položaj prizadetih.

LIBERA SORINI

Tovariš Hruščev
o revizionističnih tezah
Zveze komunistov Jugoslavije► Poglavlje iz poročila na
XXI. kongresu Komunistične
partije Sovjetske zveze

V rednost tovarišem in bralcem objavljam v celoti tisti del poročila, ki ga je imel tov. Hruščev na XXI. kongresu KP SZ, ki govori o stališču komunistov do revizionističnih tez Zveze komunistov Jugoslavije. Celotno poročilo tov. Hruščeva je objavljeno v posebni brošuri, ki jo je tiskalo založništvo «Editori Riuniti». Brošuro, ki stane 200 lir tovariši lahko kupijo pri Centru za širjenje tiska v ul. Capitolina 3.

Konferenca predstavnikov komunističnih in delavskih partij, ki je bila v novembru 1957, je dokazala, da so bratske partije popolnoma enotne v svojih mnenjih. Deklaracijo konferenc so soglasno odobrile vse komunistične in delavske partije in postala je dokument mednarodne enotnosti svetovnega komunističnega gibanja. Deklaracija obseja revizionizem kot po-glavitno nevarnost ter dogmatizem in sektarstvo. Življenje je v celoti potrdilo pravilnost zaključkov deklaracije in mi se danes navdušujemo po njej.

V notranjosti vsake partije je prišlo po novembrski konferenci še do nadaljnje utrditve in vse mednarodne komunistično gibanje se je še bolj strnilo. Revizionizem ni uspelo odv-

niti nobene bratske partije od poti marksizma-leninizma. Revizionizem so sledile samo bedne skupine oportunistov in nekateri pojedinci, ki so izgubili pot pod ognjem razrednega sovražnika. Pene, ki so kalile čisti vir komunističnega gibanja v teku borbe, so prišle na površino in bile so odstranjene.

Življenje samo ter praksa borbe delavskega razreda in ves socialni razvoj je polil trditve revizionistov. Ovržene so bile osnovne teze revizionizma o spremembi značaja kapitalizma, razvoju kapitalističnega sistema brez kriz, mišni vključitvi kapitalizma v socializem ter druge

Pravo
bistvo
nesoglasja

Mednarodno komunistično gibanje je obsodilo koncepcije in politiko jugoslovanskih revizionistov. Voditelji ZKJ skušajo dokazovati, da so marksističnoleninistične partije začele proti njim ideološko borbo, ker niso hoteli sprejeti deklaracije. Toda ta trditev je docela neutemeljena. Prav jugoslovanski voditelji so iznesli proti deklaraciji svoj revizionistični program, v katerem napadajo marksističnoleninistična stališča mednarodnega komunističnega gibanja.

Vprašati se je treba, ali marksisti lahko kaj takega spregledajo? Zato so vse partije, ki so na stališčih marksizma-leninizma pospegle z načelno kritiko proti programu ZKJ.

Naše stališče do gledišč jugoslovanskih voditeljev je jasno. Povedali smo ga že večkrat z vso odkritosrčnostjo. Toda jugoslovanski komunistični voditelji manevrirajo, niso odkritosrčni in se izogibajo resnici.

Jugoslovanski voditelji skušajo prikriti pravo bistvo njihovega nesoglasja z marksističnoleninisti. Bistvo je v dejstvu, da jugoslovanski voditelji zanikajo potrebo mednarodne razredne solidarnosti in se oddaljujejo od stališč delavskega razreda. Prepričati hočejo vse, da obstojata v svetu dva bloka, dva vojaška tabora. Toda vsi vedo, da socialistični tabor, ki združuje evropske in azijske socialistične države in vojaški tabor, marveč skupnost narodov, ki uživajo enako pravice, v borbi za mir in boljše življenje za delovne ljudi, za socializem in komunizem. Na drugi strani je tabor imperialistov, ki hočejo na vsak način obdržati režim zatiranja in nasilja, ki grozi človeštvu z vojno. Tih taborov si nisimo mi izmislili, marveč so se ustvarili v teku socialnega razvoja.

Jugoslovanski voditelji trdijo, da so izven blokov in iznad obeh taborov, čeprav so dejansko v balkanskem bloku, ki združuje Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo. Kot znano sta Turčija in Grčija članici napadalnega bloka NATO, poleg tega je Turčija tudi v bagdaskem paktu. Pravi ZKJ so ujaljeni, ko jim pravimo, da sedijo na dveh stolcih. Trdijo, da sedijo na svoji stoliči, to je jugoslovanski. Toda bogvedi kakaj to jugoslovansko stoličko tako podpirajo ameriški monopolisti! Prav zaradi tega stališča «izven blokov» in nevarnosti, s katero se toliko ponajajo voditelji ZKJ precej diši po ameriških monopolih, ki krmijo «jugoslovanski socializem». V zgodovini razredne borbe ni bilo še primerov, da bi buržoazija materialno in ideološko podpirala svojega razrednega sovražnika in mu pomagala graditi socializem.

JOLE DEFERRI

Vsakodnevna pot na trg in v trgovino, to je eden izmed največjih križev in težav skoro za vsako družinsko gospodinjico in seveda še posebno za ženo delavca ter uradnika. Možu, ki ima težko delo, je potrebna tečna hrana, tudi otrok, ki obiskuje šolo potrebuje vitamin. Ko tako razmišlja o pozabi mnogokrat, da bi bila tudi njej potrebna izdatnejša hrana. Toda na žalost ni mogoče vsega kupiti, ker je moževa plača zelo borna in tako se mora družina zadovoljiti samo z najnujnejšim. Plača je skoro vedno ista, cene živl pa naraščajo. Nedvomno bi občinska potrošna ustanova s svojimi konkurenčnimi cenami vsako potrebo tudi to vprašanje, ki tako zaskrblja skoro vsako družinsko gospodinjico.

Kdo je
dosegel
manjše
uspehe

Uspehi v razvoju nacionalnega gospodarstva, dvigavanju kulture in blaginje ljudstva, so najboljša kontrola o pravilnosti usmeritve pri vodenju države. Sovjetski komunisti smatramo, da pravilno našo pot v socializmu, ki jo je nakazal veliki Lenin. Korakajoč po tej poti je

Sovjetska zveza dosegla take zmage, ki so vzbudile občudovanje v vsemu svetu. Po peti Oktobrske revolucije, po Leninu poti so stopile vse dežele ljudske demokracije, ki so tudi dosegle sijajne uspehe.

Kdo pa je dosegel manjše uspehe? Prav tista partija in tista država, kjer voditelji hvalijo svojo takimenovano jugoslovansko pot, kot edino pravilno. Narod tako pravi: boljše je tista pot, ki omogoči, da se v kratkem času dosežejo največji gospodarski in politični rezultati. Če primerjamo življenjsko raven narodov socialističnih dežel, kot dokazuje material, ki so ga objavili jugoslovanski ekonomisti, ugotovimo, da se življenjska raven v Jugoslaviji dviga zelo počasi.

Sama jugoslovanska praksa demantira teoretska «odkritja» jugoslovanskih revizionistov. Če je razvoj Jugoslavije zastojal in če ne stopa ravno marveč križem krazem po poti socializma, pade odgovornost za to v celoti na revizionistično in protimarksistično usmeritev vodstva ZKJ, ki ima svoje posebne pojme o vlogi partije pri izgradnji socializma. Jugoslovanski revizionisti omejujejo vlogo partije in v bistvu zanikajo leninistični nauk o partiji kot vodilni sili v borbi za socializem.

Marksističnoleninistične partije so zaskrbljene opazujejo kar se dogaja v Jugoslaviji. Bratski narodi Jugoslavije so se za celo stoletje izrekli v pomočjo Sovjetske zveze osvobodilni vojski in italijanskim osvobodilcem, strmoglavili so buržoazni jarem in stopili po poti socializma. Toda politika jugoslovanskih voditeljev, s katero skušajo postaviti Jugoslavijo proti socialističnem taboru in mednarodnemu komunističnemu gibanju, lahko privede do izgube socialističnih pridobitev jugoslovanskih narodov.

Z naše strani gojimo najbolj prijateljska čustva do bratskih narodov Jugoslavije, do jugoslovanskih komunistov, junakov ilegalne in partizanske borbe. O vrsti problemov zunanje politike imamo enako gledišče. Tudi v bodoče bomo razvijali trgovino z Jugoslavijo na osnovi obojestranskih koristi. Skušali bomo sodelovati z Jugoslavijo v vseh vprašanjih borbe proti imperializmu in za mir, pri katerih se bodo naša stališča ujela.

Kako se bodo odvijale stvari na področju partije? Vse bo odvisno od ZKJ. Njeni voditelji so se sami izolirali od mednarodnega komunističnega gibanja. Zato mora ZKJ napraviti preokret, da se zopet približa komunističnim partijam na osnovi marksizma-leninizma, kar bi bilo koristno tudi za jugoslovanske narode.

Komunistično gibanje je za dalo revizionizmu uničujoče udarce. Toda revizionizem ni popolnoma premagan. Računali je treba, da bo skušal imperilizem na vse načine podpirati in aktivizirati revizioniste.

Revizionistična
teza o
„hegemoniji“

Imperialistični ideologi in revizionisti, ki jim sledijo, skušajo na vsak način izpodkopati naraščajoči vpliv komunističnih partij in lažno podkajati, da je komunistično gibanje delo evropske in moskovske in da so komunistične in delavske partije odvisne od KP Sovjetske zveze. Pri tem se odlikujejo jugoslovanski revizionisti, ki skušajo dokazovati, češ da hoče naša partija doseči «hegemonijo» nad drugimi partijami. V svoj program so vključili celo tezo o «hegemoniji». Revizionisti trdijo, da se naša partija vmešuje v notranje zadeve drugih dežel in da si skuša podrediti druge komunistične partije. Za take klevete so reakcionarne sile prav posebno hvaležne jugoslovanskim revizionistom. Za vse, ki poznajo komunistično gibanje, ni težko zavrniti laži mednarodne reakcije in revizionizma.

Jugoslovanski revizionisti ne kritizirajo čes, da naša partija posveča veliko pozornost utrditvi sovjetske države, kar bi po njihovem ne odgovarjalo mark-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vse slovenske žene morajo
podpreti akcijo
za uzakonitev slovenske šole

Zadnji doseški Sovjetske zveze na vseh področjih in prav posebno sovjetske znanosti in tehnike, ki je prekosila Združene države Amerike, so vzbudili veliko zanimanje v svetu. Svetovna javnost se je morala prepričati, da je nepismena Rusija dejansko stvar preteklosti; na njenem mestu je danes visoko razvita kulturna dežela, ki je prva poslala v vesolje umetno luno in umetni planet. Še tako reakcionarni krogi so morali priznati, da so ti dosežki zaslugi socialističnega sistema, ki je omogočil, da se je povprečna raven izobrazbe v ZSSR dvignila nad raven drugih dežel.

Pred dvema mesecema se je začela v Sovjetski zvezi široka diskusija o vprašanju sovjetskega šolstva. V diskusiji so prišli do ugotovitve, da obstojajo — kljub dosežkom in visoki ravni šolstva — še pomanjkljivosti in napake, ki jih je treba odstraniti. V trenutku ko se Sovjetska zveza pripravlja na postopni prehod iz socialistične v komunistično družbo, je treba šolstvo še izboljšati, da bo tečje povezano z vsakdanjim življenjem in proizvodnjo. Zato so sprejeli nov zakon, ki bolj odgovarja današnjemu položaju in razvoju v Sovjetski zvezi.

Ne moremo mimo, da se ne bi tega spomnili, ko pregledujemo stanje šolstva v Italiji, katera ima stare kulturne tradicije, je, toda vladajoči razredi niso še do danes rešili osnovnega vprašanja, to je nepismenosti. Vse do danes niso hoteli urediti šolske programe, ki naj bi odgovarjali potrebam in stvarnosti dežele.

Poleg vprašanja splošne šolske reforme, o kateri se danes čuti potreba ne samo v Italiji, marveč tudi v drugih deželah, imamo pa pri nas še vedno odprto vprašanje uzakonitve šole za slovensko narodno manjšino, ki živi v mejah Italijanske republike. Slovenska šola dejansko še danes nima zakona, ki bo jo ščitil in priznal juridični položaj učnega osebja. Kam take razmere lahko privedejo, nam zgornjo dokazuje med drugim tudi letošnji primer šolskih spričeval.

Še pred devetimi leti so komunistični poslanci in senatorji sprožili v parlamentu akcijo za pravno ureditev slovenske šole, toda vlada ni hotela pristati na razpravo o tem vprašanju. Le bivši socialdemokratski minister za javno vzgojo Rosci je svojčas predložil zakonski osnutek, ki pa je bil dejansko proti koristim slovenske šole. Če bi bil omenjeni osnutek sprejet, bi morali starši vložiti prošnjo za vpis otroka v slovensko šolo in priložiti razne dokazne listine o narodni pripadnosti učenca. Na Gorickem pa bi slovenska šola postala dejansko samo tečaj v sklopu italijanske šole.

Pred kratkim so komunistični poslanci — med temi tovariši Vidali — predložili parlamentu

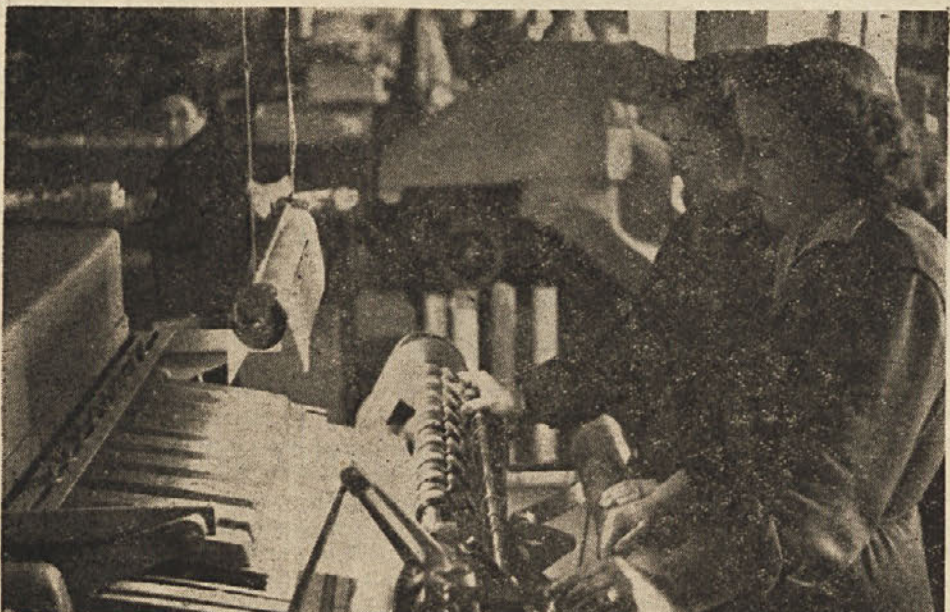
nov zakonski osnutek za pravno ureditev slovenskih šol na Tržaškem, Gorickem in v Slovenski Benetiji.

Zato stoji danes pred slovenskimi materami in ženami na splošno naloga, da s svojo akcijo podprejo predloženi osnutek. Seveda ne gre v danem primeru za navadno akcijo, marveč

za načelno vprašanje, ki je po glavnini važnosti za bodočo obstoj naše šole. Akcijo bo treba izvesti prek raznih pobud, od sestankov, nabiranja podpisov, pa do delegacij in kampanj v tisku. Potrebna bo ne le akcija, da ostane brez stanovanja, marveč tudi pomoč vse demokratične italijanske javnosti.

Zato naj bo letošnji 8. marec za naše žene ne samo običajni ženski praznik, marveč obenem prilika potrditve naše volje in zahteve za zakonsko ureditev slovenske šole v Italiji in obenem zahteva za splošno izboljšanje šolskih pogojev in izobrazbe v vsej deželi

JELKA GERBEC

Vedno večje izkoriščanje
delavk v tovarnah

Delavke v tovarnah so neposredno prizadete zaradi posledic reakcionarne politike vseh vlad, ki so se do danes vrstile na krmilu države. Demokristjanska vladna politika postavlja de-

lavko v podrejen položaj bodisi kar se tiče delovnih pogojev, kot tudi plače. Zgovoren primer izkoriščanja, je sektor tekstilne industrije na našem področju, kjer imajo tekstil-

ne delavke najnižje plače v primeri z drugimi mestni v državi. Tržaške tekstilne delavke imajo n.p.r. za 23,37% nižjo plačo od delavcev. Nič boljše ni položaj delavk ki delajo n.p.r. v podjetju Beltrame. Njihova plača je za 23,55% nižja od plače delavca z isto kvalifikacijo. Zato je tembolj nujna in potrebna odločna borba vseh delavk, da bodo končno dosegle enako plačo za isto delo, ki ga morajo opraviti kot delavci.

To vprašanje je povezano z vprašanjem izboljšanja delovnih pogojev, ki so danes na splošno že neznosni. Prekomerno izkoriščanje žene-delavke pride še posebno do izraza v našem mestu, kjer je zaradi krize vedno manj dela, tovarne in podjetja ne prestopajo odpuščajo moško in seveda tudi žensko delovno silo. Delodajalci pa izkoriščajo te razmere in zahtevajo od delavk vedno večji fizični napor, seveda ob isti plači. V nekaterih tovarnah so ukinili proizvodno nagrado, dokladlo za delo pri stroju in druga izboljšanja, ki so jih bile deležne delavke.

Predlogi
predstavnice UDI
v parlamentu

Zveza italijanskih žena je predložila parlamentu prek svojih predstavnic naslednje zakonske osnutke:

1. poslanka Cinciari Rodano Maria, predsednica Zveze italijanskih žena je predložila osnutek zakona o enaki plači za moško in žensko delovno silo za delo, ki je iste vrednosti.
2. osnutek zakona za juridično zaščito otrok, ki ko so rojeni izven zakona.
3. osnutek zakona za raztegnitev obveznega socialnega zavarovanja za invalidnost, starost in svoje zavarovanih tudi na gospodinjce.
6. predlog za zakon o prepovedi odpusta z dela žene v primeru poroke.
5. poslanka UDI, Angiola Minella, ki je podpredsednica komisije za higieno in zdravstvo je zahtevala naj se cepljenje proti otroški paralizi raztegne na vse otroke do 6-7 leta starosti.
6. predstavnice Zveze italijanskih žena v parlamentu pripravljajo, poleg omenjenih in že predloženih osnutkov tudi osnutek zakona za združitev vsega socialnega skrbstva pod vodstvom krajevnih ustanov, to je dežele, pokrajine in občine.

DOMAČI PROBLEMI IN VESTI

Delo komunistov v mestnem svetu

Posl. Vidali posreduje za kmete iz Trebč

► **Svetovalec Pogassi predlaga, naj gre posebna delegacija v Rim, da zahteva nujne ukrepe za Trst**

N a seji občinskega sveta v Trstu, ki je bila v torek, je vodja skupine komunističnih svetovalec, tov. Pogassi, ponovno predlagal, naj bi bila v najkrajšem času sestavljena enotna delegacija Tržačanov, ki bi šla v Rim z nalogo, da na pristojnih mestih posreduje za sprejem nujnih ukrepov za zaščito tržaškega gospodarstva. Odkod tržaške delegacije je tem bolj nujen, ker v programu, nove vlade se sploh ne omenja Trst, kljub temu, da se ta nahaja v zelo kritičnem položaju. Prav tako se v omenjenem programu niti ne omenja vprašanja ustanovitve avtonomne dežele Furlanija-Juljskega kraja. S predlogom, ki so ga postavili komunisti soglasno, glasila tudi predsednik pokrajinske uprave, Trgovinske zbornice, Splošni sklad in Rotacijskega sklada.

Svetov. dr. Weissova je na torkovi seji med drugim pred-

pi je na tej seji odgovoril svetovalki Berničevići na vprašanja, ki jih je postavila v zvezi z Trebčah. Povedal je, da so s tozadevnimi deli že pričeli in da bodo asfaltirali vse važnejše ceste v omenjeni vasi.

Oh tej priliki je omenjen odhormik tudi sporočil, da bodo asfaltirali ceste ki vodi iz Trebčah proti Orleku, nekatere ceste pri Ferlughu, na Kontovelu in Proseku ter v Križu. Do leta 1960, kot je izjavil, bodo ceste na podeželju, ki spadajo pod tržaško občino, asfaltirane, tako da ne bo več na njih škodljivega prahu.

Odb. Gaspari pa je odgovoril svetovalecma Tonelu in De Ferrijevi v zvezi z vprašanjem nasilnega izгона stanovalec v ul. Crowsada 12. Toda odgovor ni bil ne zadovoljiv, ne konkretni, zato je svetov. Tonel izjavil, da se ne strinja z njim.

Na torkovi seji so občinski svetovaleci razpravljali tudi o

problemu ul. Giulia. V razpravo je med drugimi posegel tudi naš svetov. ing. Braun.

Sestanek s kmeti iz Trebč

Na pobudo sekcije KP v Trebčah je bil sklican v sredo zvečer sestanek tamkajšnjih kmetov, ki so prizadeti zaradi škode, katero povzročajo tanki in druga vozila, ki vozijo med vojaškimi vajami po njihovih travnikih in pašnikih. Kot je znano se to dogaja že vrsto let, toda vojaške oblasti ne plačujejo povzročenih škod, kljub temu, da so jo prizadeti kmetje že mnogokrat prijavili.

Sestanek je bil sklican z namenom, da posl. Vidali seznanji prizadete kmete z vsebino odgovora, ki mu ga je dal prejšnji teden generalni vladni komisar dr. Palamara, v zvezi s tem vprašanjem.

Omenjena sestanek sta se udeležila tudi poslanec Vidali in občinska svetovalka Marija Berničević, ki je, kot je znano pred nekaj tedni na eni izmed sej občinskega sveta v Trstu, skupno s svetovalec Gombacem, povabila župana, naj posreduje pri merodajnih oblasteh za to, da se izplača povzročena škoda. Na sestanku so kmetje dali mandat poslancu Vidali, da o zadevi posreduje v parlamentu.

Iz Cerovelj

V Cerovljah bodo zgradili novo šolo. Gradilo jo bo podjetje De Mottoni iz Trsta. Nova šola, za katero se je nabrežinski občinski svet boril že več let, bo stala 9.602.000 lir. Predvideva se, da bodo z deli kmalu pričeli.

Širjenje našega lista v Bazovici in Gropadi

Naši tovariši v Bazovici so pred kratkim sklenili, da bodo odlej dali redno prodali od 80 do 100 izvodov našega lista. Ta sklep je vse hvale vreden. Tudi tovariši v Gropadi so se

obvezali, da bodo razprodajali redno okrog 40 izvodov našega lista. Tako tovariši v Bazovici kot tovariši v Gropadi stavimo za vzel tovaršem in prijateljem drugih vasi, zlasti tistih, kjer se naš list še ne prodaja redno.

Ta dva primera nam po drugi strani nesporno potrjujejo, da je z dobro voljo mogoče razširiti mrežo raznašalcev našega lista ter s tem vršiti zelo koristno politično delo, ki je še posebejnega pomena za tiste kraje, kjer ni druge politične aktivnosti.

Sestanek odbora združenja Italija-ZSSR

Pretekli teden se je sestal Glavni svet Združenja za kulturo in šolstvo Italije in ZSSR. Na seji so se s stiske s Sovjetsko zvezo, da izvoli iz svoje srede izvršni odbor. Ob tej priliki so bile razne smernice bodočega dvomesečnega delovanja. Prisotni so iznesli predloge za pospešitev razdeljevanja glasil in publikacij organizacije, za razdeljevanje pristopnic in pridobivanje kolektivnih članov ter za pripranje predavanj o šolskem življenju v Sovjetski zvezi, o znanosti in trgovini ZSSR, o vprašanju notranje demokracije itd.

Ob tej priliki je predsedujoči, profesor Ernesto Weiss, prečital pismo generalnega tajnika Združenja ZSSR-Italija iz Moskve, Ivana Maksimovskega, ki je v imenu vodstva ustanove izrekel prisrčna voščila novoizvoljenemu glavnemu svetu za dosedanje uspehe v častni nalogi razvoja in utrditve bratstva in kulturnih stikov med narodi SZ in Italije.

Iz Saleža

SOZALJE — Ob nenadni smrti tovaršice Katarine Merkuža iz Saleže, izrednega krajevna čelika KP in prosvetno društvo »Rdeča zvezda« tovariši Josip in tovariš Bogomil ter ostali sovojezi in sorodnikom globoko sožalje. Pridružuje se tudi »DELO«.

Življenje partije in ZKMI

Diskusije o novi vladi

Nasha federacija je poslala celicam in sekcijam shemo za diskusije o problemu nove vlade, ki jo je sestavil posl. Segni in o stališču, ki jo imajo, ki stoji pred komunisti v sedanjem položaju. Priporočamo vsem celicam in sekcijam odhorm, da posvetijo posebno pažnjo sestankom, na katerih se bo razpravljalo o teh vprašanjih. Potrebno je, da se teh sestankov udeležijo čim več tovaršev in da se obenem aktivno udeležijo diskusije o vprašanjih, ki smo jih omenili. Potrebno je tudi, da bi sklicali, kjer je to mogoče, množične sestanke na katerih bi stališča komunistov obrazložili tudi širši javnosti.

Federacija je v teh dneh preko tiska in v posebnem lepaku opozorila javnost zlasti na dejstvo, da Segni sploh ne omenja Trsta v svojem programu. Potrebno je, da se o tem vprašanju mnogo razpravlja in pravilno usmeri ljudske množice ter

Mesec partije za mladino

Mesec Komunistične partije za mladino gre proti koncu. Ta »mesec« je imel namen izboljšati organizacijo in delovanje ZKMI, jo utrditi in jo čim bolj pripraviti za reševanje nalog v zvezi z zaščito mladosti in za pridobitev boljše bodočnosti. Razne sekcije KP so imele v tem času skupne sestanke s krožki mladih komunistov. Na teh sestankih so bili sprejeti konkretni sklepi v zvezi z bodočim delovanjem.

Novi krožki v Ricmanjih, Trebčah in na Proseku

Izredno pozitiven rezultat »meseca« je ustanovitev krožkov mladih komunistov v Ricmanjih, Trebčah in na Proseku.

IZ KRIŽA

Tragična smrt tov. Zdravka Tretjaka

Kako je bil blagi pokojnik priljubljen v Križu je še enkrat potrdil pogreb, ki je bil v torek popoldne, katerega so se malone udeležili vsi vaščani. 19 vencev, nešteto šopov cvetja, vrsta deklet v belih oblekah, 26 deklet v narodnih nošah, dva vaška pevka zbora in na pesniško dolga vrsta vaščanov in okoličanov je spremljala krsto na zadnji poti. Zbor »Vesna« je bil v celoti navzoč, za kar je marsikateri fant opustil delo. Tudi naša federacija je poslala na pogreb številno delegacijo, na čelu katere sta bila sekretar tov. Sema in tovaršica Marina, ki je imela ob odprtem grobu v srce sežgajoči poslovlilni nagovor.

Naj bo blažen tovariš! Lahka dušica, vsem žalostno, predvsem pa tako potrti materi naše najgloblje sožalje!

Pretekli ponedeljek je umrl naš dober prijatelj, tovarš Zdravko Tretjak iz Križa, star okoli 32 let. Umrl je zaradi težkih poškodb, ki jih je dobil prejšnji dan pri padcu z motornim kolesom, ko se je, kot po navadi, peljal na delo v šivansko papirnico.

Vest o tragični smrti je silno pretresla vse, ki smo ga poznali in cenili. Fant, ki je imel pred seboj, lahko rečemo, vse življenje, je moral leči v hladni grob. Najbolj pa je, seveda, ta grozna nesreča pretresla njegove svoje, predvsem pa priletno mater.

Pokojnik Zdravko je bil zelo priljubljen tovariš. V delavsko gibanje se je vključil ko je bil še zelo mlad, 17-letnega so namisti odpeljali v Nemčijo v internacijo, odkoder se je vrnil težko bolan šele poletju 1945. Dalj časa se je zdravi doma in kasneje v Jugoslaviji, kjer se je, potem ko je ozdravel, učil svojega poklica, mehanike. Po povratku domov je bil vrsto let brez prave zaposlitve, tudi zdravje je imel slabotno. Kljub temu pa je deloval v naših organizacijah kot član KP in marljivo sodeloval v pevskem zboru »Vesna«. Šele pred nedavnim je dobil delo v novoustanovljeni papirnici v Štivanu in pred dobrima dvema mesecema je bil izvršen med stalne delavce tega podjetja. Šele sedaj se je odprla pred njim nova doba in upal je na skorajšnji uveljavitev svojih mladinskih upov, kar pa je preprečila kruta nesreča.

Pokojnik Zdravko je izhajal iz zelo zavedne in delavski stvari predane družine. Eden izmed njegovih bratov, Marcel, je skupno s 16 tovariši iz Križa padel leta 1944 med zločinski napadom Nemcev v Cerneknu. Njegova dobra mati pa je najstarejša živeča članica KP v Križu.

Pogreb tovarša Zdravka Tretjaka v Križu

Kongres ANPI bo 25. aprila

Pokrajinski odbor ANPI (Vsestransko združenje partizanov Italije) v Trstu je sklenil na svoji zadnji seji, da z obzrom na to, da se bo vršil vsedrjavni kongres ANPI šele sredmaja, odnese svoj pokrajinski kongres na 25. april. Kot je znano je bilo prvotno določeno, da bo omenjeni pokrajinski kongres že 1. marca.

Izjava ANPI

V zvezi z vestmi, po katerih naj bi tukajšnja ANPI vabil na svoj kongres tudi bivše partizane, ki niso vključeni v njene organizacije, odbor ANPI je javila, da to ne odgovarja resnici. Na svoj kongres vabi le bivše partizane, svoje padli borec in bivše pripadnike pokrajinskega gibanja, ki soglasno z njeno politično platformo, za to odklanja vsako podpiranje o »vmešavanju v dejavnost drugih partizanskih združenj«, kot so to objevil nekateri tržaški časopisi.

ANPI vabi svoje člane in prijatelje, naj se strojno okrog njene organizacije zato, da bi postala vedno močnejši branilci v obrambi pravice, ki so pripadnikom bivših partizanskih enot, zanjemcem v uстави in izjavljajo, da je vedno pripravljena sodelovati v enotnih akcijah z vsemi odgovornimi gibanji.

Posl. Vidali obiskal jetnike v Coroneu

Poslanec Vidali je v ponedeljek obiskal zapore v ul. Coroneo. Razgovarjal se je z ravnateljem zaporov in z jetniki, ki se zanimali za razmere, v katerih živijo.

Kot je znano, se nahaja omenjena ječa v zelo slabem položaju in je nujna, da se zgradi nova. V zadnjem času se govori o tem, da bodo zgradili novo ječo nekje v bližini Miramare.

Koliko prebivalcev ima Tržaško ozemlje

Iz podatkov, ki jih je pred dnevi objavil Generalni vladni komisariat v Trstu je razvidno, da živi na Tržaškem ozemlju skupno 308.780 prebivalcev. Leta 1954 je bilo na tem ozemlju 296.727 prebivalcev. Do tega občutnega porasta prebivalstva je prišlo zaradi naselitve tisočev Istranov in prihoda številnih državljanz iz drugih italijanskih pokrajin. V delavsko-nabrežinski občini prebivajo 6.012 prebivalcev, v republiški občini 578, miljski 12.490, dolinski 5.353, zgonski 1.320, ter v tržaški 283.016 prebivalcev in sicer 130.213 moških in 152.803 ženskega spola.

Sožalje

Našega tovarša Daria Merkuža iz Trsta in njegove družine je zadela težka nesreča. Umrl mu je oče, v 65. letu starosti. Izrazom sožalja se v imenu od Sv. Jakoba, ANPI in Federacije KPI se pridružuje tudi uredniški kolektiv »DELO«.

Slovensko narodno gledališče v Trstu

V nedeljo 8. t. m. ob 15. uri v prosvetni dvorani »A. Sirk« v Sv. Križu Marija Holcova PEPELKA

V nedeljo 8. t. m. ob 17. uri na Kontovelu Leopold Lahola MADEŽI NA SONCU

V sredo 11. t. m. ob 21. uri v Auditoriju v Trstu premiera

PEKEL JE VANDAR PEKEL fantazija v dveh dejanjih OGLEDALO monolog Spisal JOSIP TAVCAR

15. obletnica smrti tov. Cermelija

3. marca je poteklo 15 let od mučeniške smrti tržaškega mladinskega voditelja Sergija Cermelija, ki spada nesporno v vrsto najzaslužnejših antifasističev tržaškega mesta. Cermeli je bil ustrelen na trgu Stare mitnice v trenutku, ko je opravil neko zelo važno nalogo, ki mu jo je zaupala antifasistična organizacija. Ob 15. obletnici smrti so predstavniki ANPI položili vence na spominski kamen v parku »Rimembranza« pri Sv. Justu, mučeniškova mati pa je darovala 3.000 lir v sklad za kritje stroškov bližnjega kongresa ANPI.

Pretekli teden so italijanski nacionalistični študentje v Trstu priredili nekaj manifestacij po mestnih ulicah. Manifestirali so za »obrambo italijanstva boccenske pokrajine« katero naj bi ogražali tamkajšnji Nemci. Študenti so vzklkali proti Avstriji. Nosili so tudi nekaj transparentov s podobnimi gesli toda med njimi so bili tudi transparenti z napisli proti uvedbi dvojezičnosti v Trstu. Slišati je bilo tudi vzklike proti Slovincem. Vprašujemo se, kaj ima skupnega kampanja za »obrambo Italijanstva Bocna« s tržaškimi Slovinci? Vsa resnično demokratična javnost je obsodila provokacije mladenoznih študentov. Slovenci pa, se povrh tega še zgražamo nad zadržanjem policije, ki je pustila, da so ti mladenozci žalili naš narod

Nadaljevanje z 2. in 3. strani

Nikita Hruščev o revizionizmu ZKJ

(Nadaljevanje z 2. strani)

sistično-leninističnemu nanku o odmiranju države.

Kot sem že povedal, nimamo danes več političnih pripornikov. Ne bi škodovalo, če bi jugoslovanski voditelji, ki tako radi razmotrujejo o odmiranju varnostnih organov, osvobodili vse komuniste, ki trpijo v ječah, ker se ne strinjajo z novim programom ZKJ, ker imajo drugačno gledišče od voditeljev o izgradnji socializma in vlogi partije.

Leninizem uči, da bo država izumrla ko bo komunizem popolnoma zmagal. V sedanjih pogojih bi ošibeti socialistični državni pomenilo pomagati im. sprotnikom. Če nas danes imperialisti ne morejo poraziti, nam revizionisti v bistvu predlagajo, naj se sami razorožimo s tem, da uničimo državne organe, ki jamčijo obrambo dežele in naj se predamo sovražniku.

Jugoslovanski voditelji večkrat trdijo, da se komunistične partije izjavljajo proti njim, ki je izven splošne poti, katero je pri gradnji socializma opirajo na posebnosti svoje dežele, namesto da bi sledili vzgledu in izkušnjam socialističnih dežel. To seveda pomeni potvarjati stvarnost. Marksistične-leninistične partije priznavajo posebnosti razvoja slemhe dežele. Toda to ne pomeni, da se gre lahko v socializem po poti, ki je izven splošne poti, katero je nakazal marksizem-leninizem. Posebnosti poti izvirajo iz skladnosti z značilnostmi položaja in obdobja v katerem se razvija neka dežela. Nekaterih ukrepov, ki jih je n. pr. napravila sovjetska zveza za izgradnjo socializma v deželi, ni mogoče mehanično izvajati v drugih deželah. Vse socialistič-

ne dežele gradijo socializem, toda to ne se izvaja po vnaprejšnji določeni shemi.

Komunistična partija Kitajske upaja mnogo izvirnih oblik pri izgradnji socializma. Toda kljub temu ne obstajajo in ne morejo obstajati med nami in njimi nobena nesoglasja.

Jugoslovanski revizionisti so osredotočili sedaj svoj ogenj proti ljudski republiki Kitajski in širijo vsakovrstna podkovanja o nesoglasjih, ki naj bi se bila pojavila med KP ZSSR in KP Kitajske. Ruski pregovor pravi »lačna ječica žena misli samo na kruh«. Revizionisti si prizadevajo, da bi odkrili nesoglasja med našimi komunističnimi partijama, toda njihova varljiva upanja so zapisana ne uspehu. Mi se popolnoma in vsem strinjamo z bratsko komunistično partijo Kitajske, tudi če so iz mnogih vidikov njene metode izgradnje socializma različne od naših. Dobro vemo, da ima Kitajska svoje posebnosti pri zgodovinskem razvoju, v številu prebivalstva, ravni proizvodnje in narodni kulturi. Zgrešeno bi bilo ne videti teh razlik in kopirati kar velja za neko deželo, toda ne bi bilo primerno za drugo.

Zakaj ni nesoglasij med nami in KP Kitajske? Zato, ker sta razredno zadržanje in razredno razumevanje enaka za obe partiji. KP Kitajske je trdno na razrednih stališčih marksizma-leninizma. Bori se proti imperializmu in izkoriščevalcem, hodi se za spremenitev življenja na socialističnih osnovah, zvesta je načelu mednarodne proletarske solidarnosti in se navdihuje po teoriji marksizma-leninizma. Osnovna stvar je ohraniti in okrepi razredno solidarnost v borbi proti kapitalizmu, za osvoboditev delavskega razreda, za izgradnjo socializma.

za izgradnjo socializma. O tej točki ne more biti med komunisti nesoglasja in ne posebnih koncepcij. In to je tisto, kar nas loči od revizionistov.

Vprašanja sredstev in konkretne prakse pri izgradnji socializma so notranja vprašanja slemhe dežele. Mi ne diskutiramo z jugoslovanskimi voditelji o ustanavljanju delavskih svetov ali o drugih problemih njihovega notranjega življenja. Ko se je podpisalo deklaracijo konference predstavnikov komunističnih in delavskih partij socialističnih dežel, se o tem vprašanju ni dalo nikake ocene in ni bilo diskusije.

Jugoslovanskim revizionistom lahko rečemo: ne iščite razpok, kjer jih ni. Vidno je, da se hočete opogumiti in varati jugoslovanske narode, če da ne obstajajo nesoglasja samo med nami in vami, marveč tudi med ZSSR in ljudsko republiko Kitajsko. Toda iz te muke ne boste vidi, kot ne more nihče videti lastnih ušes.

Žena v narodni pesmi

(Nadaljevanje z 3. strani)

mu žena, zanjo bi dali Turki več denarja, a bo manj greha. In Bogdan prodal ženo za tristo dukatov. Postavi jo na konjica in odvede, v tugujoči hiši pa ostane Bogdan sam. Druga varianta pesmi pa opeva pretresljiv zaključek. Jelo Bogdanovo kupi turški beg Filipovič in jo odvede kot sužnjo domov. Med pogovorom pa izvesta, da sta si brat in sestra. Seveda se Jela vrne domov k svojemu možu. In sedaj še malo dalje proti jugu, med Srbe. Nedvomno spada srbska narodna pesem med najbogatšeje v svetovni tradicionalni literaturi in to po pestrosti, strašnosti, junaki in obenem tudi zločinski vsebini.

MILIVOJ DOLANC